

KIPCHAK KHANATE OR KHANATE OF THE GOLDEN HORDE

مطالعات مغولی در اینترنت

* میرهادی حسینی

عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم

<http://www.ttu-flh.com/hoseini/index.htm>

E-mail: hosseini@saba.tmu.ac.ir

ILKHANATE

KHOMANS

CHAGADAI KHANATE

Tatla Khan

Desert

- ۱- دودمان مغولی: این بخش، نمودار شجره نامه تبار مغولی را معرفی می کند.
  - ۲- تاریخ مغول و قایع نگاری آن از دوره باستان.
  - ۳- واقعه مغول: شرح داستان ظهور مغول و فتوحات آنها.
  - ۴- ویژگی طبیعی مغولان.
  - ۵- توانایی ها و ویژگی های ارتش مغول.
  - ۶- احترامات نظامی در ارتش مغول.
  - ۷- جایگاه و شخصیت زنان در جامعه مغولی.
  - ۸- یاسای چنگیزی.
  - ۹- دریای بایکال: جایی که همه چیز از آنجا آغاز شد.
  - ۱۰- گرگ مغولی در شب تاریک و سرد زمستانی.
  - ۱۱- اوهام و عجایب: تصاویر طبیعی که از مناطق مقدس مغولی گرفته شده است.
  - ۱۲- حکومت چنگیز خان.
- منابع شناخت مغول:
- پایگاه منبع اطلاعات مغول از طریق آدرس زیر در اینترنت، راه اندازی شده است:

<http://members.tripod.com/Mongolian-Page/>

اطلاعات زیر در این پایگاه گنجانده شده است:

(الف) پیدایش مغول (Genesis)، آدرس زیر به معرفی تاریخ پیدایش مغول می پردازد:

<http://members.tripod.com/Mongolian-Page/genmenu.html>

این صفحه خود از سه بخش تشکیل شده است:

۱- فهرست زمانی و قایع مهم تاریخ مغول. این فهرست از سال

پایگاه ها و مدخل های فراوانی درخصوص تاریخ و فرهنگ مغول در شبکه اینترنت وجود دارد. در این نوشته مهترین پایگاه های اینترنتی در این حوزه معرفی می شود. این پایگاه ها در سه بخش قابل تقسیم بندی است:

۱. پایگاه های اختصاصی مغول شناسی

۲. پایگاه های عمومی و آموزشی

۳. مرکز اطلاعات مغولی (مؤسسات، انجمن ها و دانشگاه ها)

در ادامه به معرفی هر یک از این سه دسته پایگاه خواهیم پرداخت:

۱. پایگاه های اختصاصی مغول شناسی:

تعدادی از سایت های اینترنتی، به طور اختصاصی با هدف معرفی تاریخ و فرهنگ مغول تأسیس شده است. در این بخش از نوشتار به تعدادی از آنها اشاره می کنیم:

امپراتوری مغول:

یک پایگاه خصوصی از طریق آدرس اینترنتی زیر، اقدام به معرفی امپراتوری مغول، منشا پیدایش مغول، نقشه امپراتوری مغول و زندگی چنگیز خان نموده است:

<http://members.tripod.com/improvised/>

حوزه امپراتوری مغول:

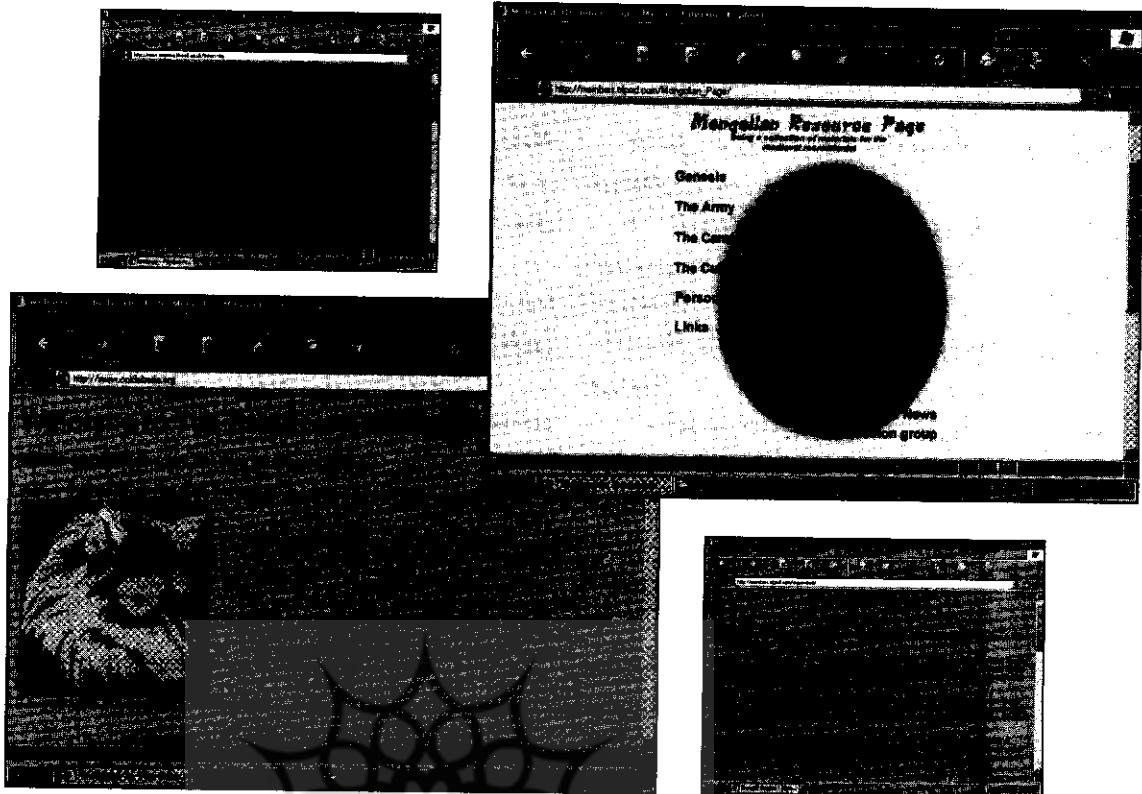
پرینگ اوستمن (محقق اهل نروژ)، پایگاه اینترنتی زیر برای امپراتوری مغول راه اندازی کرده است:

<http://www.coldsiberia.org>

از طریق آدرس پست الکترونیکی زیر می توان با این محقق مکاتبه و تبادل نظر کرد.

Pioe @ Coldsiberia - org

در این پایگاه، اطلاعات زیر قابل دسترسی است:

۱۱- صنعت نمدمالی در میان مغولان

۱۲- داستان زندگی اوکتای.

امپراتوری مغول:

پایگاه اینترنیتی زیر به معرفی تاریخ امپراتوری مغول می پردازد:

<http://www.geocities.com/Athens/Forum/2532/>

در این سایت، پیوند «چنگیزخان» و یا ورود به آدرس زیر، کاربران را با زندگی و شخصیت چنگیزخان آشنا می سازد:

<http://www.geocities.com/Athens/Forum/2532/page2.html>

پیوند Time Line of the mongol Empire هم حاوی فهرست

تقویم و قابع تاریخی مغول از سال ۱۱۶۲ م. است.

پیوند «نقشه های امپراتوری» کاربران را با سه نقشه ارزشمند در زمینه قلمرو امپراتوری مغول آشنا می سازد. این سه نقشه، قلمرو سیاسی امپراتوری مغول را در سال های ۱۲۰۶ م. سال های بعد از ۱۲۰۰ م. و سال ۱۲۹۴ م. ترسیم می کند.

راهنمای سفر به چین:

پایگاه اینترنیتی «راهنمای سفر به چین»^۴ از طریق آدرس زیر، به معرفی تاریخ باستانی چین از قدیمی ترین ایام (دوران پیش از تاریخ، ۱/۱ میلیون سال تا قرن ۲۱ پیش از میلادی) تا دوره سلسله کینگ (۱۹۱۱-۱۶۴۴ م) پرداخته است:<http://www.travelchinaguide.com/intro/history/index.htm>

در این فهرست، پیوندی با محتوای «سلسله یوان» ۱۳۶۸-

۱۱۶۰ م (تولد تموچین) آغاز می شود.

۲- تصاویری از چنگیزخان، اوکتای، قوبیلای، چابی (Chabi).

۳- نمایش شجره نامه خانواده چنگیزخان.

ب) ارتش مغول، این بخش هم حاوی مطالب زیر است:

۱- معرفی سازمان نظامی مغول.

۲- تصاویری از آثاریه جای مانده از سربازان مغولی.

۳- معرفی تجهیزات نظامی سربازان مغول.

ج) عملیات نظامی، در این صفحه، نقشه عملیات نظامی مغولان در اروپا بین سال های ۱۲۴۰ تا ۱۲۴۲ ترسیم شده است.

د) فرهنگ مغولان، این بخش شامل موارد زیر است:

۱- فهرست اسامی مردان، زنان و قبایل مغولی.

۲- توضیحاتی در مورد چارپایان مغولی.

۳- مقاله ای در مورد «اردوی مغولی» از لرد مارتین براندن بوری.

۴- معرفی شمنیسم.

۵- «زن در دربار مغول» عنوان مقاله ای است از موریس روسابی.^۵

۶- هشت اردوی سفید.

۷- تصاویر مینیاتوری از تاریخ و فرهنگ مغول و ایلخانان در ایران.

۸- نمایش تصویر الگوی لباس های مغولی.

۹- تصاویری از زره نظامیان مغول.

۱۰- سکه های دوره مغولی.

- ۲- ظهور چنگیز خان.
- ۳- فتوحات چنگیز خان و جانشینان چنگیز.
- ۴- قوبیلای خان و صلح.
- ۵- زوال و سقوط مغول.

در ذیل عنوان Resources در صفحه اصلی این سایت، نیز پیوندهای زیر موجود است:

۱- نقشه‌های متعددی از امپراتوری مغول که قلمرو این امپراتوری را در سال‌های ۱۲۰۶، ۱۲۱۷ م. (در زمان قراختائیان و خوارزمشاه، ۱۲۲۷ م. (مرگ چنگیز)، ۱۲۴۶ م. (گیوک خان)، ۱۲۶۰ م. (قوبیلای خان)، ۱۲۸۰ م. (اوج توسعه امپراتوری) نشان می‌دهد.

۲- فهرست معانی (Glossary). این بخش نیز به معرفی فهرست اصطلاحات مغولی می‌پردازد. این کلمات از Anda (برادران خونی) آغاز می‌شود.

۳- مجموعه تصاویر (Picture Gallery). حاوی تصاویر متعددی از چنگیز خان، اوکتای، قوبیلای، نبردهای مغولان و ...

۴- فهرست کاملی از حکام و فرمانروایان مغولی به همراه محدوده زمانی حکومت آنان در چین (سلسله یوان - ۱۳۶۸ - ۱۲۷۲ م) و ایران (ایلخانان - ۱۳۳۵ - ۱۲۶۰ م)، خانان جنتای (۱۴۰۵ - ۱۲۲۷ م)، اردواز زرین (خان‌های قبچاق - ۱۳۵۹ م)، اردواز سفید (۱۳۷۷ م - ۱۲۹۴ م)، خان‌های اردوی بزرگ (۱۲۹۴ - ۱۲۰۶ م).

۵- نمایش نمودار سلسله نسب خاندان مغول.

۶- متن منقولات روایت شده از چنگیز خان (Genghis Khan Quotes).

موزه مغولستان:

موزه مغولستان در چین از طریق آدرس اینترنتی زیر، آثار و بقایای تاریخی منطقه مغولستان را از دوره پیش از تاریخ به نمایش می‌گذارد.

<http://www.ezlink.com/~culturev/museum.html>
از طریق اتصال به آدرس زیر در همین سایت، می‌توان با استورهای مغولی آشنا شد:

<http://www.ezlink.com/~culturev/CulturMythology.html>

پیوند «the secret history» در این صفحه، توضیحاتی را در مورد «تاریخ سری مغولان» ارائه می‌دهد.

امروزه، این تاریخ به اکثر زبان‌های مهم دنیا ترجمه شده و توسط بسیاری از محققین، مورد ارزیابی قرار گرفته است. نسخه اصلی این اثر، در دوره سلسله مینگ (۱۴۴۴ - ۱۳۶۸ م) به رشته تحریر درآمده و به خط چینی نوشته شده است.

آدرس زیر هم، توضیحاتی را در مورد «ژانجار»^{۱۱} یکی از قهرمانان حمامی مغول، که نقش مهمی در ادبیات سنتی مغول داشته، ارائه می‌دهد.

<http://www.ezlink.com/~culturev/jangar.html>
پیوند Mongol Herders و یا آدرس زیر در اینترنت، تصاویری از آثار به جای مانده از عهد مغول را به نمایش می‌گذارد:

۱۲۷۱ م» وجود دارد. چنانچه روی این پیوند کلیک کنید به صفحه‌ای متصل می‌شوید که فتوحات مغول را در چین و تشکیل سلسله یوان شرح می‌دهد.

طرفداران تجدید عظمت مغولان:

طرفداران تجدید حیات و اتحاد مغولان^{۱۲} با تأسیس یک پایگاه خصوصی در اینترنت، ضمن تبلیغ افکار خود، اطلاعاتی را هم در خصوص تاریخ مغول و شخصیت چنگیز خان ارائه می‌دهند. برای آشنایی با این گروه به سایت زیر وارد شوید:

<http://geocities.com/glcscsoba/>
اردنہ دالای چوین خور^{۱۳}، این سایت را راه اندازی کرده و از طریق آدرس پست الکترونیکی زیر می‌توان با وی مکاتبه کرد:

glcscsoba@yahoo.com

مغول - بوریات:

شناخت فرهنگ مغولی، مستلزم آشنایی با شمنیسم، فولکلور و ادبیات مغولی است. پایگاه اینترنتی مغول - بوریات، از طریق آدرس زیر به معرفی فرهنگ، ادبیات و مذهب مغولی می‌پردازد:

<http://www.buryatmongol.com/index.html>
در این پایگاه، پیوندهای زیر قابل توجه است:

۱- تقویم مذهبی شمنیسم.

۲- افسانه ستاره پروین و دیگر ستارگان در مذهب شمنیسم.

۳- اقامه نمازهای سه گانه برای صلح جهانی.

۴- نیشان: یکی از سفرهای روحانی شمنی.

این مقاله برگرفته از کتاب «شمنی‌ها و شیوه» تألیف کارولین هامفری^{۱۴} است.

۵- ساگال گان^{۱۵}: جشنواره ماه سفید.

۶- مقاله‌ای از آدولینتروپ^{۱۶} در مورد انتقال موروثی شمنیسم در سiberی.

۷- مقاله‌ای با نام «شمنیسم در عصر پست‌مدرن» از میهالی هوپال.^{۱۷}

۸- مقاله‌ای با عنوان «پرستش طبیعت در میان شمن‌های سiberی» از میهالی هوپال.

۹- افسانه‌سگ‌های سیاه: تفسیر و معنای سگ در اسطوره‌های سiberی و شمنیسم.

۱۰- توضیحاتی در مورد اسطوره و افسانه.

۱۱- گسر (Geser) و دیگر اسطوره‌های حمامی مغولان.

۱۲- تاریخ بوریات - مغول و ظهور چنگیز خان.

تاریخ امپراتوری مغول:

سایت اینترنتی «تاریخ امپراتوری مغول» از طریق آدرس زیر برای محققین تاریخ مغول، راه اندازی شده است:

<http://mongolempire.4t.com>

پس از ورود به این سایت، پیوند Overview و یا آدرس زیر،

کاربران را با تاریخ مغول در این سایت آشنا می‌سازد:

<http://mongolempire.4t.com/hl-overview.htm>

این بخش از موارد زیر تشکیل می‌شود:

۱- استپ‌ها قبل از چنگیز.

اکین "یک پایگاه اینترنتی را برای معرفی تمدن امپراتوری مغول، قوای نظامی، روحانیت مغول، ارتباطات و قوانین مغولی، راه اندازی کرده اند. آدرس این پایگاه چنین است:

http://oprhs.org/division/history/student-productions/Civilizations'01/07_mongols/07_Mongolsindex.html.

۲- پایگاه های عمومی و آموزشی
این پایگاه ها با هدف ارائه اطلاعات علمی، حوزه وسیعی از علوم، از جمله تاریخ، رادربر می گیرد.

- آموزش جهانی:
یک پایگاه آموزشی در امریکا از طریق آدرس زیر به ارائه خدمات علمی می پردازد:

<http://www.globaled.org>

این سایت کمک آموزشی در خدمت مدارس علمی، سیستم های آموزشی و معلمان بوده و توسط «فرد زازا»^{۱۳} اداره می شود. بخش مواد آموزشی^{۱۴} در این پایگاه، به معرفی فرهنگ و تمدن های مختلف جهانی می پردازد. در این فهرست تمدن امپراتوری های بزرگ افریقا، تمدن یونان، روم، آسیک و اینکا، سلسله مینگ، امپراتوران هند، مغول و عثمانی، رنسانس، برده داری و امریکای لاتین معرفی شده است. پس از ورود به این بخش، در ذیل عنوان «امپراتوری مغول» پیوندهای زیر را بررسی کنید:

۱- مباحث آموزشی در زمینه چگونگی توسعه امپراتوری مغول، نقشه تاریخی از توسعه امپراتوری مغول و مقاله ای از دو محقق به

<http://www.ezlink.com/~culturev/herders.html>
گنجینه های مغولستان در موزه آلبرنا
موze ایالی نمایش های مجازی آلبرنا در ادمونتون کانادا

^{۱۵} از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی گنجینه های فرهنگی و تاریخی مغولستان به ویژه شخصیت چنگیزخان پرداخته است:
<http://www.Pma.edmonton.ab.ca/vexhibit/genghis/intro.htm>

در این پایگاه اطلاعات زیر قابل دریافت است:
(الف) گالری تصاویر، در این بخش مجموعه تصاویر و تابلوهای

متتنوعی قابل دریافت است از جمله:
۱- هنرهای تصویری مربوط به مراسم ترحیم و تشییع جنازه مغلان.^{۱۶}

۲- تصاویری از جنگ افزارهای نظامی شامل شمشیر و کلاه خود بربرنی.^{۱۷}

۳- تصاویر زیورآلات شخصی^{۱۸} از دوره مغولی شامل لباس و زیور آلات.

۴- اثاثیه و لوازم خانگی.^{۱۹}
(ب) چنگیزخان چه کسی بود؟ این بخش هم به معرفی

شخصیت وزندگی نامه چنگیزخان پرداخته است.

(ج) معرفی وضعيت داخلی و جغرافیایی مغولستان.
(د) واقعی نگاری مختصر تاریخ مغول.

تمدن مغول

سه پژوهشگر به نام های مت فلاین^{۲۰}، آندری اسکوتون^{۲۱} و دیوید

پایگاه اطلاع رسانی about در اینترنت اطلاعاتی را در حوزه تاریخ جهان ارائه می دهد. آدرس زیر کاربران را به بخش تاریخ مغول در این سایت متصل می کند:

<http://historymedren.about.com/cs/generalmongols/>

پس از ورود به این پایگاه پیوندهای زیر قابل توجه است:
۱- انتخاب پیوند فهرست معانی تاریخ مغول^{۲۸} کاربران را به صفحه ای متصل می کند که حاوی فهرست نسبتاً کاملی از اصطلاحات و لغات مغولی به همراه تعریف کوتاهی از هر یک می باشد. این فهرست از کلمه «آلتن یورک»^{۲۹} (به معنی خاندان طلایی) آغاز و به کلمه «یورت»^{۳۰} (خیمه و اردی مغولی) ختم می شود. در انتهای این فهرست دو پیوند دیگر وجود دارد:

اولی پیوند «باسای چنگیزی» است که به معرفی متن پاسای چنگیزی می پردازد. دوم پیوندی با عنوان «جادرنشینی یا وحشیان» است که حاصل پژوهش کاتریونا مک فرسون^{۳۱} بوده و در آن ویژگی های اجتماعی زندگی چادرنشینی به ویژه در میان مغولان بررسی شده است.

۲- پیوند «نقشه امپراتوری مغول در سال ۱۲۲۷ م»^{۳۲} قلمرو امپراتوری مغول را در سال ۱۲۲۷ م. یعنی در زمان مرگ چنگیز نشان می دهد. در این نقشه توسعه امپراتوری مغول تا شرق اروپا، خاور میانه و تمام چین نشان داده شده است. این نقشه توسط پایگاه اینترنتی National Geography Society تهیه گردیده است.

۳- پیوند «امپراتوری مغول و وقایع نگاری آن از دوران باستان»^{۳۳} مقاله ای را از دکتر پیر اینگ اوستمن^{۳۴} ارائه می دهد. در این مقاله به ریشه قوم مغول اشاره شده است.

۴- پیوند «مغولان»، کاربران را با پژوهش کاتریونا مک فرسون در مورد تاریخ مغول آشنا می سازد.

۵- پیوند «تاریخ جهان: مغولان» فهرست مهمترین وقایع تاریخ مغول را نمایش می دهد.

همچنین از طریق اتصال به آدرس زیر در همین پایگاه می توان به اطلاعاتی در حوزه تاریخ مغول دسترسی پیدا کرد:

<http://historymodren.about.com/cs/mongol/people>

در این صفحه پیوندهای زیر وجود دارد:

- ۱- چنگیز خان، شخصیت و زندگی نامه او.
- ۲- شخصیت و زندگی قوبیلای خان.
- ۳- جایگاه زن در جامعه مغولی.
- ۴- زن در دربار مغول.

تاریخ مغول در پایگاه توریستی:

شرکت توریستی - تجاری intourtrade، از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی کشورهای روسیه، مغولستان، صحراهای گبی و چین می پردازد:

<http://www.intourtrade.mn/Menu.html>

مغولستان تنها کشوری است که فرهنگ و تمدن چادرنشینی را در حد وسیع حفظ کرده است. معرفی «قرافروم»، پایتخت باستانی چنگیز خان در قرن سیزدهم میلادی از اهداف این پایگاه است.

همچنین آدرس زیر در این پایگاه، کاربران را با تاریخ مختصر

نامهای ملوین گولد استین^{۳۵} و سینتیا م. بیل^{۳۶} در مورد چادرنشینی در میان مغولان.

۲- مبحثی پیرامون «حکومت مغولان بر چین» از سایت دانشگاه کالیفرنیا که توسط جین جانسون^{۳۷} استاد دانشگاه نیویورک تهیه شده است. آدرس این صفحه چنین است:

<http://www.isop.ucla.edu/eas/sum-inst/mongol.htm>

۳- شناخت تاریخی جاده ابریشم (مردم، تأثیرات متقابل و تغییرات فرهنگی) که توسط مؤسسه مطالعات بین المللی دانشگاه استانفورد تهیه شده است. آدرس این بخش چنین است:

<http://www.isop.ucla.edu/eas/sum-inst/links/silkunit.htm>

همچنین از طریق آدرس اینترنتی زیر در همین پایگاه (global Education) با سؤالی درباره این مسئله که «چگونه مغولان توانستند یک امپراتوری بزرگ را ایجاد کنند؟» روبرو می شویم:

<http://www.globaled.org/nyworld/materials/mongol/Howdid.html>

در این بخش با نقشه امپراتوری مغول در قرن سیزدهم و پژوهشی از جیمز چامبر^{۳۸} در زمینه سازمان نظامی مغولان آشنا می شویم.

موзеه هنر آسیایی پایگاه اینترنتی «موзеه هنر آسیایی» (asian art) از طریق آدرس زیر به معرفی هنر دوره مغول پرداخته است.

<http://www.asianart.com/mongolia/introduct.html>

این پروژه با عنوان «مقدمه ای به هنر مغولی»^{۳۹} توسط ترزو بارتولومی^{۴۰} تهیه شده و در آن به تاریخ هنر در میان مغولان از دوره باستان پرداخته شده است.

زن در تاریخ جهان

یک پایگاه اینترنتی با هدف معرفی زنان مشهور که نقش مهمی در تحولات تاریخی داشته اند، به معرفی و اهمیت جایگاه زنان، همسران و مادران خانه ای مغول پرداخته است. برای مطالعه این متن به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.womeninworldhistory.com/heroin8.html>

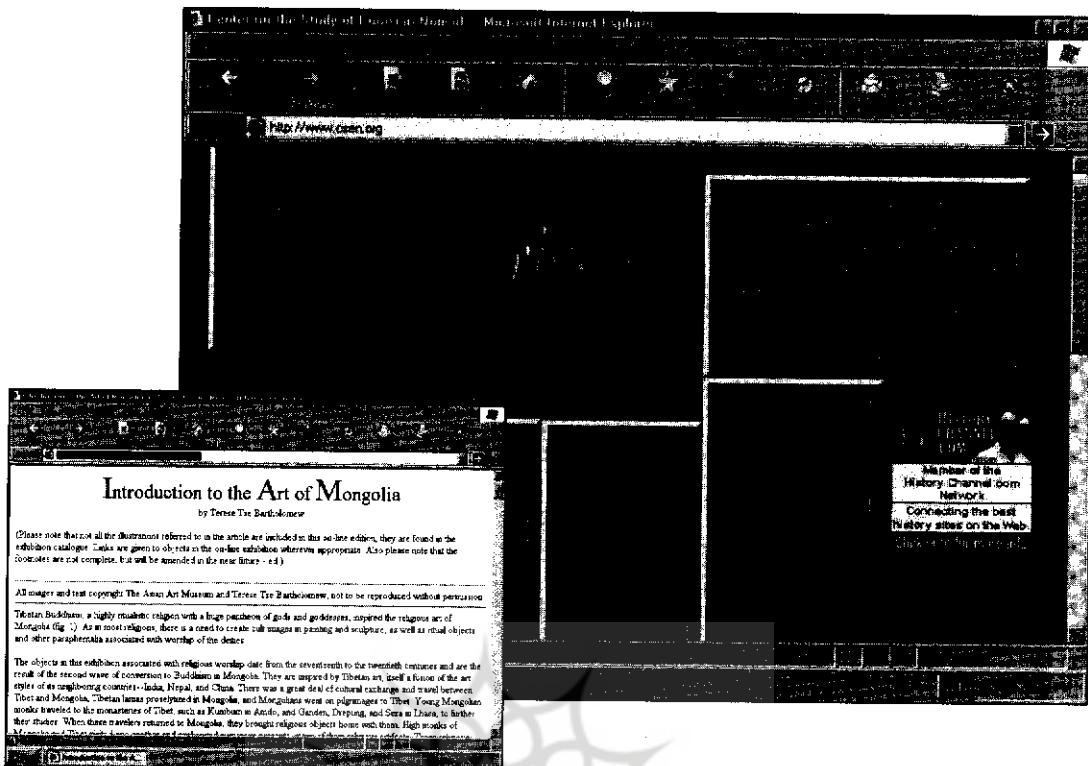
شنال ژنوگرافیک

پایگاه علمی National Geographic از طریق آدرس اینترنتی زیر به ارائه اطلاعات جغرافیای تاریخی در حوزه تاریخ مغول می پردازد:

<http://www.nationalgeographic.com/genghis/index.html>

پس از ورود به این سایت، روی پیوند صفحه Begin the Journey کلیک کنید تا به چنگیز خان در این پایگاه متصل شوید. کاربران می توانند در این صفحه، نقشه امپراتوری مغول را از سال ۱۲۲۷ (زمان مرگ چنگیز) مشاهده کنند. جدول تاریخی مهمترین وقایع اوائل تاریخ مغول نیز از دیگر مطالب این پایگاه است.

پایگاه

باستان شناسان احتمال می دهند که محل دفن چنگیزخان را یافته باشند. بروک پانیر،^{۳۷} در این زمینه مقاله ای را تدوین کرده که در سایت اینترنتی رادیو آزاد اروپا (RFEL) قرار گرفته و از طریق آدرس زیر قابل دسترس است:

<http://www.rferl.org/nca/features/2001/08/30082001114629.asp>

پاکستانیوگرافی

سایت اینترنتی تاپ - بیوگرافی (Top -Biography) یک منبع طلاعاتی برای معرفی شخصیت‌های تاریخی است. از طریق اتصال به آدرس اینترنتی زیر، می‌توان با بیوگرافی چنگیزخان آشنا شد:

<http://www.top-biography.com/9104-Genghis%20Khan/>

پس از ورود به این پایگاه به پیوندهای سمت چپ وجه کنید:
۱- پیوند At a Glance، شرح اجمالی زندگی چنگیزخان را بیان کنید.

۲- پیوند warlorn life به معرفی حیات اجتماعی مغولستان در زمان مغولان، مرد دارد.

۳- پیوند The echoes، به بازتاب مرگ چنگیزخان و تقسیم اماراتهای بین فرزندان او مر بردازد.

۴- پیوند The Mongols، توضیحاتی را در مورد ویرثگی

اجتماعی مغلولان، به عنوان قومی سرکش و گریز از مرکز، ارائه می‌دهد.

مغولستان، به عنوان کشوری که دارای فرهنگ باستانی و بقایای تاریخی می‌نماید در آسیا مرکزی است، آشنایی سازد:

آشنایی با نام‌های مغولی در قرن سیزدهم میلادی نقش مهمی در شناخت متون مغولی و تاریخ مغول دارد. ماری. ن. بولیان^{۲۵}، پایگاه زبان‌دانی، اب. ام. تأسیس، کد ده است:

<http://www.s.-gabriel.org/names/mari/tartar>
همچنین از طریق اتصال به آدرس زیر هم می‌توان فهرستی از
اسامی زنان و مردان مغولی را به همراه تلفظ لاتین آنها مشاهده کرد:
<http://www.S.-gabriel.org/names/mari/tartar/names.html>

پژوهش‌های هنری هووارث:

<http://ragz-international.com/mongol-empire.html>

دالانه ساخت و مطالعه زیر و حکم دارد:

- ۱- تأسیس امپراتوری مغول توسط چنگیزخان.
  - ۲- عصر امپراتوری.
  - ۳- زندگی چنگیزخان.
  - ۴- زندگی قوبیلاخان.
  - ۵- سلسه مغولی یوان (۱۳۶۸ - ۱۲۷۹ م).

پنهان شاه، حیدر، مودودی، حنگیز د، بگ سایت

۱- معماری دروازه ورودی مقبره «بایزید بسطامی» متعلق به سال ۱۳۱۳م.

۲- معماری متعلق به خانقاہ در ایش نظر متعلق به سال ۱۳۴۳م.

۳- معماری مقبره اولجایتو «سلطانیه» به سال ۱۵۰۴م.

۴- صلیب به همراه دوستاره متعلق به کاشان به سال ۷۰- ۱۲۶۰م.

۵- یک جام سفالی با لبه‌های پرده‌دار از منطقه «سلطان آباد» متعلق به اوایل قرن ۱۴ میلادی.

۶- بعضی از آثار نفوذ هنر چینی را در هنرهای ایرانی از جمله

مینیاتور می‌توان دید. آدرس زیر نمونه‌ای از نقاشی مینیاتوری

مریبوط به جنگ بهرام گور با اژدها که از داستان‌های شاهنامه الهام

گرفته شده را توضیح می‌دهد:

<http://www.artarena.force9.co.uk/ilkhan2.htm>

این اثر از شهر تبریز به دست آمده و متعلق به ربع دوم قرن چهاردهم میلادی است.

۷- در همین صفحه می‌توان با یک صفحه از آیات قرآنی با ترجمه

فارسی و به خط کوفی که مریبوط به اوخر قرن ۱۳ و اوایل قرن ۱۴

میلادی است، آشناشد.

۸- یک قلمدان که توسط محمد بن سنقر و به سال ۱۲۸۱م. ساخته شده است.

- نقشه‌های تاریخی:

پایگاه اینترنتی نقشه‌های تاریخی از طریق آدرس زیر به نمایش

نقشه امپراتوری مغول که توسط انتشارات دانشگاه یال در امریکا

تھیہ شده، پرداخته است:

<http://www.historyonmaps.com/BWSamples/>

MongolEmpire.htm

همچنین سایت هنرهای آسیایی، با هدف معرفی فرهنگ و هنر

کشورهای آسیایی به ویژه چین، به معرفی نقشه‌های تاریخی این

منطقه پرداخته است. آدرس زیر کاربران را با نقشه تاریخی قلمرو

امپراتوری مغول در این سایت آشنا می‌سازد:

<http://www.artsmia.org/arts-of-asia/china/maps/>

mongol-map.cfm

- سایت وزارت امور خارجه مغولستان:

سایت اینترنتی وزارت امور خارجه کشور مغولستان، از طریق آدرس

اینترنتی زیر، به معرفی تاریخ و فرهنگ مغولستان پرداخته است:

http://www.extmin.mn/mongol_empire.htm

- امپراتوری های بزرگ استپ در آسیا:

قبایل چادرنشین بزرگ در محدوده بیش از بیست کشور پراکنده شده

و نقش مهمی را در تحولات تاریخی داشته‌اند. این قبایل در مناطق

استپ و بیابانی آسیا از قدیمی ترین ایام یعنی عصر برنز (۲۰۰۰- ۱۵۰۰ق.م) وجود داشته‌اند. تاریخ قبایل استپ بسیار پیچیده است. پایگاه

اینترنتی زیر اهمیت موضوع فوچ را بررسی می‌کند:

http://berclo.net/page97/97en_steppe_empires.html

- مغولان در تاریخ و فرهنگ روسیه:

پایگاه اینترنتی inter knowledge از طریق آدرس زیر به معرفی

تاریخ و فرهنگ روسیه می‌پردازد:

۵- پیوند Special Feature به ویژگی‌های شخصی چنگیز می‌پردازد.

۶- پیوند chronology فهرست و قایع زندگی چنگیزخان را از ۱۱۶۲م تا ۱۲۲۶م نشان می‌دهد.

امپراتوران جهان

پایگاه اینترنتی «امپراتوران» به معرفی تاریخ امپراتوری‌های بزرگ جهان می‌پردازد. آدرس اینترنتی زیر در این پایگاه به معرفی امپراتوری مغول اختصاص دارد.

<http://www.allempires.com/empires/mongol/mongol1.htm>

در این سایت مطالب زیر وجود دارد:

۱- ظهور چنگیزخان.

۲- امپراتور استپ‌ها (۱۲۱۸ - ۱۲۰۶م).

۳- نخستین حرکت به غرب.

۴- تهاجم به روسیه و اروپا.

۵- صلیبیون مغولی (۱۲۶۰ - ۱۲۵۱م).

۶- قوبیلای خان و چین.

۷- میراث مغولان.

۸- نقشه امپراتوری مغول.

دایرة المعارف Bartleby

دایرة المعارف تاریخ جهان در پایگاه دایرة المعارف اینترنتی Bartleby، از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ امپراتوری مغول و جانشینان چنگیزخان پرداخته است:

<http://www.bartleby.com/67/305.html>

پروژه تاریخ گره:

سایت پروژه تاریخ گره^{۲۸} در اینترنت از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ و فرهنگ کره می‌پردازد:

<http://www.Koreahistoryproject.org> از طریق اتصال به آدرس زیر که بخشی از همین سایت است، می‌توان با اطلاعاتی در حوزه تاریخ مغول آشنا شد:

<http://www.Koreahistoryproject.org/Ket/Idx/>

KET Index TC 06.htm

مقالات این صفحه عبارتند از:

۱- فتوحات مغول در ایران و خاورمیانه.

۲- حکومت قوبیلای خان.

۳- سلسله یوان.

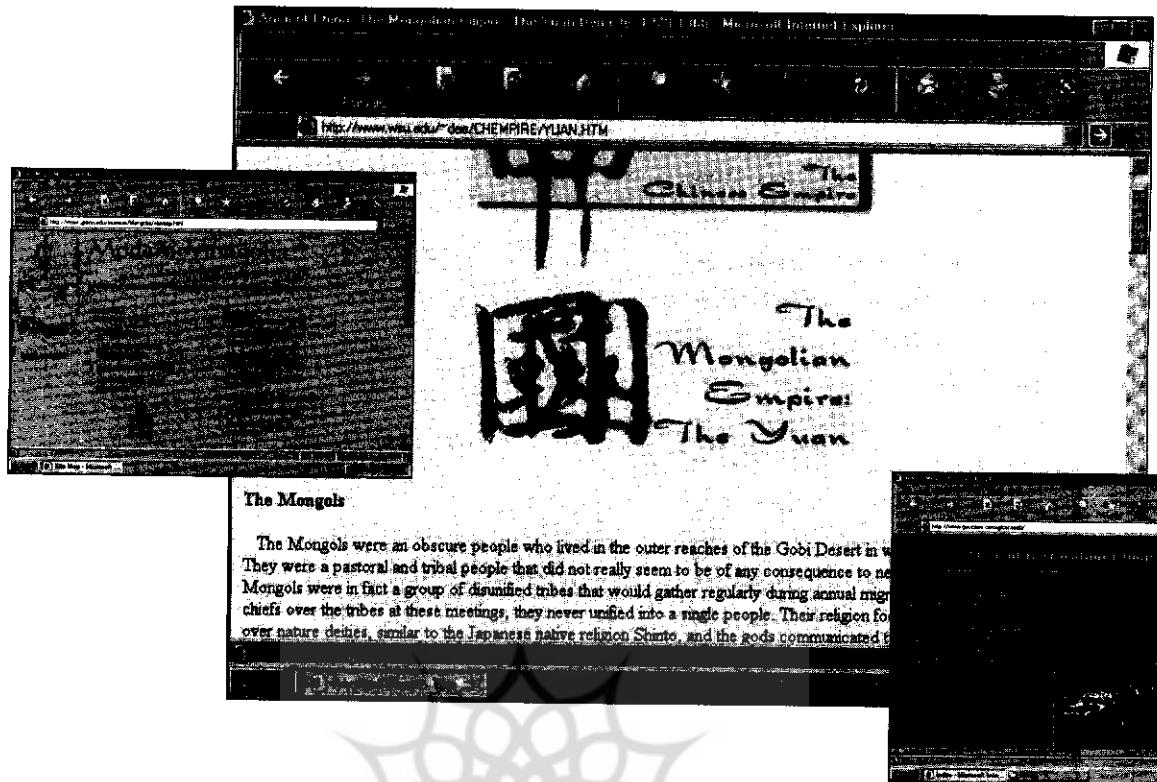
۴- مارکوپولو.

۵- تلاش‌های قوبیلای خان در تهاجم به ژاپن.

سایت اینترنتی Art Arena در انگلیس به معرفی فرهنگ، ادبیات، تاریخ، هنر و معماری کشورهای مختلف از جمله ایران می‌پردازد. آدرس زیر کاربران را با تاریخ هنر در دوره ایلخانان آشنا می‌سازد:

<http://www.artarena.force9.co.uk/ilkhan.htm>

در این پایگاه ضمن آشنایی با هنر و معماری دوره ایلخانان به موارد زیر اشاره شده است:

<http://free.studentessays.com>

از طریق کاوش در بخش جستجوی مقاله (Essay Search) می‌توان مقالاتی را در زمینه تاریخ مغول به دست آورد. این مقالات عبارتند از:

- ۱- متنی با عنوان «جنگ‌های صلیبی» و ارتباط آن با مغولان.
- ۲- مطلبی با عنوان مارکو پولو و سفر تاریخی او به امپراتوری مغول.
- ۳- سلسله سونگ.

مقالات فوق در پایگاه اینترنتی Academic Library تهیه شده و از طریق آدرس اینترنتی زیر هم قابل دسترسی است:

<http://www.academicleibrary.com>

۴- مطلبی در مورد زندگی نامه قوبیلای خان، فرزند تولوی و نوه چنگیز و مؤسس سلسله یوان که از ۱۲۷۹ تا ۱۳۶۸ در چین دوام یافت.

- کتابخانه کنگره

سایت اینترنتی کتابخانه کنگره^{۳۲} در امریکا، اطلاعاتی را در زمینه تاریخ و فرهنگ کشورهای مختلف ارائه می‌دهد. بخش پژوهش فدرال^{۳۳} در این کتابخانه، تاریخ و فرهنگ کشورهای آسیایی مانند چین و مغولستان را هم در خود نگهداری می‌کند. آدرس زیر که بخشی از سایت کتابخانه کنگره است، حاوی پیوندهایی در حوزه تاریخ چین است:

<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/cntoc.html>

پیوند «میان پرده مغولی»^{۳۴} در این صفحه، تاریخ فتوحات مغول را به طور اختصار بیان می‌کند. همچنین از طریق ورود به آدرس زیر در سایت کتابخانه کنگره می‌توان با تاریخ و فرهنگ کشور مغولستان آشنایی داشت:

<http://www.interknowledge.com>

همچنین با اتصال به آدرس زیر در همین پایگاه، می‌توان به نقش مغولان در پیدایش شهر مسکو آگاه شد:

<http://www.interknowledge.com/russia/rushis03.htm>

در سال ۱۲۳۷ م. باتو خان (Batu khan) نوه چنگیزخان، تهاجم به روسیه کیوان (Kievan Rus) را آغاز کرد. در طی سه سال، مغولان تمام شهرهای این منطقه را ویران کردند.

- تاریخ مغولستان در پایگاه راهنمای جهان:

سایت اینترنتی «راهنمای جهانی تنها سیاره» از طریق آدرس اینترنتی زیر، به معرفی تاریخ سرزمین مغولستان می‌پردازد:

http://www.lonelyplanet.com/destinations/north_east_asia/mongolia/history.htm

در این پایگاه با اشاره به کاوش‌های باستان‌شناسی از بقایای انسانی که در صحراهای گُبی و دیگر مناطق مغولستان از پانصد هزار سال پیش به دست آمده، سابقه هزاران ساله زندگی چادرنشینی را در این نخستین بار توسط چینی‌ها در زمان سلسله تانگ (۶۱۸-۹۰۷ م.) ثبت شده است. در آن زمان مغولستان توسط مردمی ترک که «اویغور» نامیده می‌شدند، اداره می‌شد.

- پایگاه مقالات دانشجویی:

پایگاه اینترنتی «مقالات دانشجویی رایگان»^{۳۵} از طریق آدرس اینترنتی زیر، مقالاتی را در حوزه‌های مختلف علوم، از جمله تاریخ، در اختیار دانشجویان و محققین قرار می‌دهد:

تبریز آغاز نمود.

بین سال های ۱۲۴۵ تا ۱۲۴۸ م، نیز دو مامور پاپ به دربار مغول، این مسیر را طی کرده اند. جان پالانو کارپینی^{۳۷} بین سال های ۱۲۴۵ تا ۱۲۴۷ م این جاده را پیمود.

ویلیام روپروک^{۳۸}، میسیونر فرانسیسکن هم بین سال های ۱۲۵۳ تا ۱۲۵۵ از طریق دریای سیاه و قلمرو اردوبی زرین به دربار منکوقافان رسید.

سپس هایتون^{۳۹} به همراه ک. گاندساکتسی^{۴۰}، اهل ارمنستان از طریق قراقوستان و قلمرو باتوخان به دربار مغولان در قراقروم رفته و از طریق سمرقند، بخارا و تبریز بازار گشت.

جانک تی^{۴۱} فرستاده دربار منکو، بین سال های ۱۲۵۹-۶۰، برای انجام یک ماموریت سیاسی به دربار هلاکو سفر کرد. نیکول^{۴۲} و مافیو پولو^{۴۳}، به عنوان دو بازرگان نیز از طریق کریمه واردوبی زرین به منطقه بخارا رفته و سپس در دربار قوبیلای در شمال چین حضور یافتند.

سپس نوبت به مارکو پولو، مشهورترین مسافر این جاده رسید که بین سال های ۱۲۷۱-۹۵ م، به دربار قوبیلای خان قدم نهاد.

۳- مرکز مطالعات مغولی (مؤسسات، انجمن ها و دانشگاه ها):
انجمن ها، مرکز و مؤسسات مطالعاتی گستردگی در حوزه شناخت تاریخ و فرهنگ مغولی وجود دارد. بعضی از آنها با تأسیس پایگاه های اینترنتی به اهداف و برنامه های خود می پردازند که به بعضی از آنها اشاره می کنیم:

- مرکز مطالعات چادرنشینان اوراسیا:
پایگاه مرکز مطالعات چادرنشینان اوراسیا (CSEN)^{۴۴}، از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ و فرهنگ چادرنشینان آسیای مرکزی می پردازد:

<http://www.csen.org>

- انجمن ها و مؤسسات مغولی:
در سال های اخیر، تعدادی از انجمن ها و مؤسسات مغولی با هدف معرفی و بررسی تاریخ مغول و تبادل نظر بین مغول شناسان جهان تشکیل شده و سایت هایی نیز در اینترنت راه اندازی شده است. آدرس زیر توسط یک پایگاه آلمانی به معرفی تعدادی از این انجمن ها و مؤسسات می پردازد:

<http://www.userpage.fu-berlin.de/~corrff/im/>

Society/overview.Society.html

انجمن فرهنگی مغول - امریکا^{۴۵}، توسط سانچ آلتان^{۴۶}، در امریکا تأسیس و از طریق آدرس زیر می توان بالآن آشنایی داشت:

<http://www.userpage.fu-berlin.de/~corrff/im/>

Society/MACA

همچنین یک انجمن مغول با هدف مطالعه در زیبان، فرهنگ و تاریخ مغول در سال ۱۹۶۱ م. در دانشگاه ایندیانا در امریکا تأسیس شده و مجله ای رانیز منتشر می سازد. برای آشنایی بیشتر با این انجمن به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.userpage.fu-berlin.de/~corrff/im/>

Society/MS

در ادامه همین مقاله، توضیحات بیشتری در مورد این انجمن

<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/mntoc.html>

در این صفحه پیوندهای زیر قابل توجه است:

۱- تاریخ و منشأ قوم مغول.

۲- ظهور قوم ترک.

۳- چنگیز خان (۱۲۰۶-۲۷ م.) و قوم مغول.

۴- فتح خوارزم و کسب اطلاعات از اروپا.

۵- آخرین عملیات چنگیز خان.

۶- جانشینان چنگیز خان (۱۲۲۸-۵۹ م.)

۷- اوکتای و ادامه فتوحات.

۸- سوبوتای و نفوذ به اروپا.

۹- حکومت گیوک.

۱۰- منکو و جنگ در چین.

۱۱- قوبیلای خان و سلسله یوان (۱۲۶۱-۱۳۶۸ م.)

۱۲- ایلخانان.

۱۳- اردوی زرین.

۱۴- زوال مغولان.

۱۵- مغولان در مسیر تحول از ۱۳۶۸ تا ۱۹۱۱ م.

- جاده ابریشم:

پایگاه اینترنتی ask asia از طریق آدرس زیر به معرفی جاده ابریشم

پرداخته است:

http://www.askasia.org/teachers/Instructional_Resources/FEATURES/SilkRoad/History.htm

پس از ورود به این سایت به دو پیوند مهم توجه کنید:

۱- پیوند Read move about silk Roads history، حاوی متنی در معرفی پیشینه تاریخی جاده ابریشم است.

۲- پیوند see related lists and recommended reading list

هم حاوی کتابشناسی جاده ابریشم، مارکو پولو، تاریخ مغول و چنگیز خان، مسافران جاده ابریشم و سایت های اینترنتی مربوط به جاده ابریشم است.

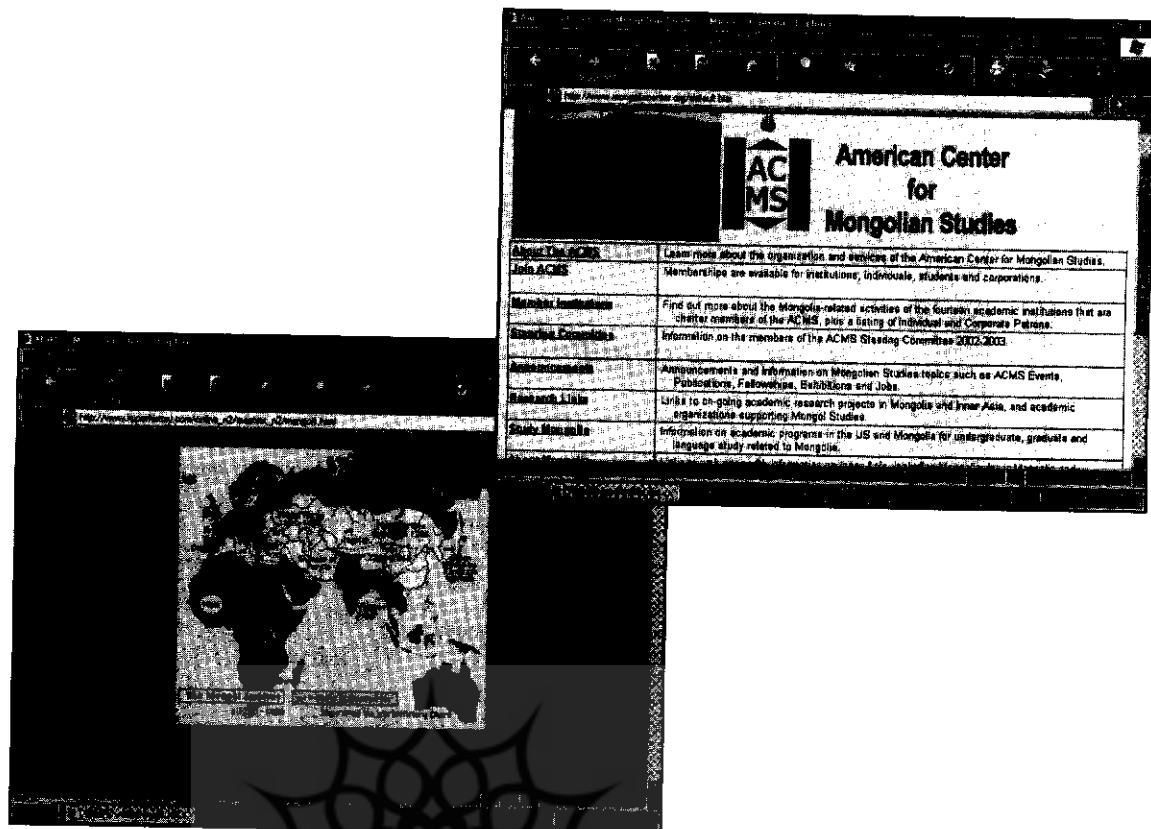
- بنیاد جاده ابریشم:

پایگاه بنیاد جاده ابریشم^{۴۳} از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی جاده فرهنگی، تاریخی و تجاری ابریشم و اهمیت جایگاه آن در رشد تمدن مشرق زمین پرداخته است:

<http://www.silk-road.com/toc/index.html>

این بنیاد در سال ۱۹۹۶ م. با هدف مطالعه در فرهنگ و هنر کشورهای آسیای میانه و جاده ابریشم تأسیس شد. در این پایگاه بخشی با عنوان «مسافران جاده ابریشم» وجود دارد که در آن توضیحاتی در مورد افراد مشهوری که این جاده تاریخی را طی کرده اند، ارائه شده است. پروفسور دانیل ووگ^{۴۴}، استاد دانشگاه واشنگتن به همراه آدلای^{۴۵} از بنیاد جاده ابریشم، مطالب این صفحه را تدوین کرده اند. طبق نظر این محقق، کینگ مو وانگ^{۴۶} در سال ۹۵۹ ق. م. احتمالاً نخستین کسی بود که به این سفر دست زد.

در دوره امپراتوری مغول نیز، افراد متعددی در این جاده تاریخی سفر کرده اند. بین سال های ۱۲۴۵ تا ۱۲۵۱ م. یکی از ماموران فرقه دومنیکن، از بیت المقدس به منطقه مغولان سفر کرده و سفرش را ز

خواهد آمد.

همچنین آدرس پست الکترونیکی زیر برای مکاتبه و تبادل نظر با این انجمن می باشد:

monsoc@indiana.edu

– مطالعات مغولی در دانشگاه واشنگتن:

مرکز مطالعات آسیای شرقی^{۵۷} در دانشگاه واشنگتن غربی، از طریق آدرس اینترنتی زیر پایگاهی را برای مطالعات مغولی تأسیس کرده است:

<http://www.ac.wuu.edu/~eas/mongolian.html>

از جمله کارهای انجام شده توسط این مرکز، کتاب تاریخ نگاری مغول از قرن سیزدهم تا هفدهم میلادی است که در سال ۲۰۰۰ میلادی منتشر شده است.

– انجمن مغولی دانشگاه ایندیانا:

انجمن مغولی دانشگاه ایندیانا در ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۶۱ م. تأسیس شده است. دکتر هنری ج. اسکوارز^{۵۸}، مغول شناس مشهور دانشگاه

واشنگتن غربی مدیر این انجمن است. محققین می توانند از طریق آدرس اینترنتی زیر، به طور مستقیم با این انجمن آشنا شوند:

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/index.htm>

پس از ورود به این سایت، بیوگرافی از آثار منتشر شده توسط این انجمن را معرفی می کند. خبرنامه، بولنین، مجلات، مقالات ویژه و لغت نامه مغولی از جمله پیوندهایی است که برای دریافت هریک از آنها، لازم است که هزینه لازم را از طریق کارت

اعتباری (Credit Card) پرداخت نمایید.

بخش کتب (Books) به معرفی جدیدترین کتب در این حوزه می پردازد.

تعدادی از کتاب های عرضه شده در این بخش عبارتنداز:

۱ - زن مغولی، تألیف مارتا آوری^{۵۹}، ۱۹۹۶ م.

۲ - نود و نه فعل مغولی: پژوهش در فعل مغولی، تألیف تود کورنل.^{۶۰}

۳ - آخرین شاهزاده مغولی، سچن ژاگجید^{۶۱}، دانشگاه واشنگتن غربی، ۱۹۹۹ م.

۴ - میراث بیانی مغول: تاریخ طبیعی مغولستان، ک. فیچ^{۶۲}، ۱۹۹۶ م.

۵ - مقدمه ای بر تاریخ و فرهنگ مغولستان، لاری موسس^{۶۳} و استفان آ. هالکویچ^{۶۴}، ۱۹۷۷ م.

۶ - کتابشناسی مغول: مجموعه آثار به زبان انگلیسی - فرانسه و آلمانی، هنری. ج. اسکوارز، دانشگاه واشنگتن غربی، ۱۹۷۸ م.

- مرکز مطالعات مغولی:

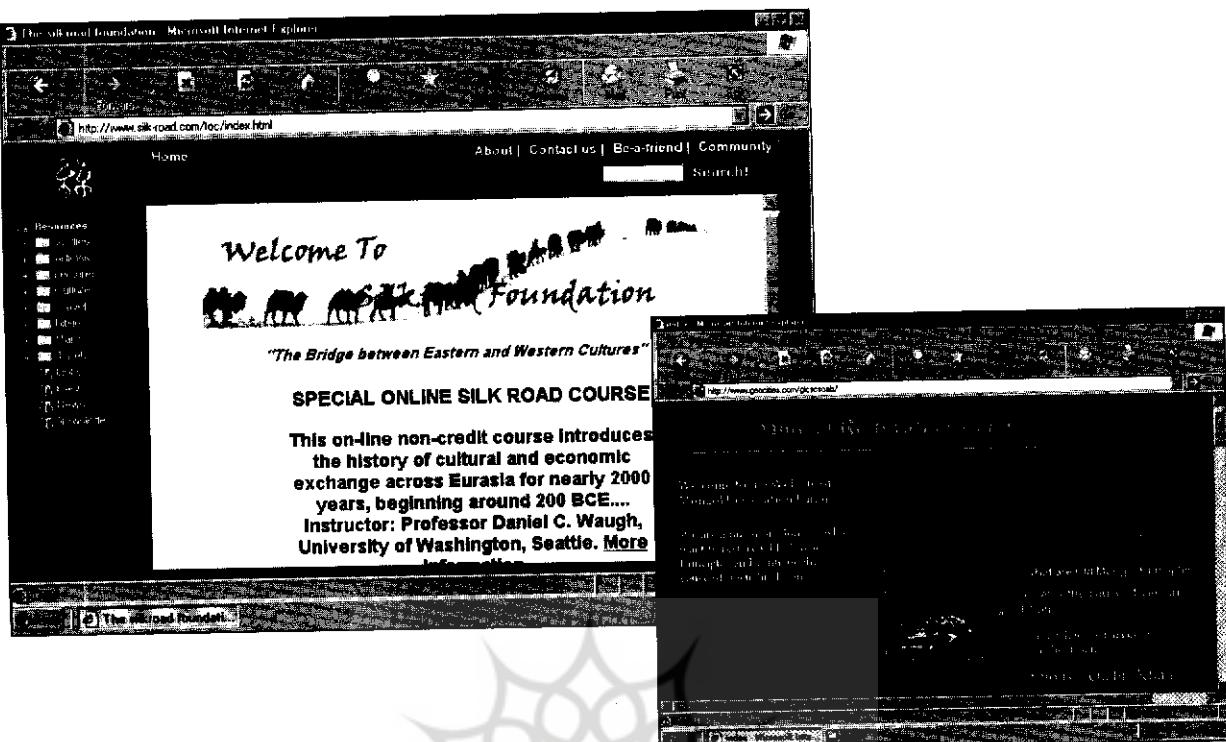
مرکز مطالعات مغولی در امریکا (mcms)^{۶۵} با هدف معرفی تاریخ، فرهنگ و تمدن مغولی، از طریق سایت اینترنتی زیر به فعالیت مشغول است:

<http://www.mongoliacenter.org/default.htm>

دکتر چارلز. س. کرووسکوف^{۶۶} مدیر این مرکز بوده و از طریق آدرس

پست الکترونیکی زیر می توان با این مرکز مکاتبه نمود:

info@mongoliacenter.org

سپس روی پیوند «تهاجمات مغول»^{۶۹} کلیک کنید تا به فصل تهاجمات مغول در تاریخ اسلام وارد شوید. این فصل از پنج بخش تشکیل شده و انتخاب هر کدام، توضیحاتی را رائه می‌دهد. این پنج بخش عبارتند از: مقدمه – خان‌های جنگی – اردوی زرین – ایلخانان – امپراتوری تیموری.

– دانشگاه پنسیلوانیا:

موزه تاریخی دانشگاه پنسیلوانیا در امریکا از طریق راه اندازی یک پایگاه اینترنتی به معرفی تاریخ و فرهنگ کشورهای مختلف اقدام نموده است. آدرس زیر کاربران را به بخش تاریخ مغول در این سایت متصل می‌کند:

<http://www.upenn.edu/museum/Mongolia/sitemap.htm/>

– کالج سن آنتونیو:

گروه تاریخ کالج دانشگاهی سن آنتونیو^{۷۰} در امریکا از طریق آدرس اینترنتی زیر، اطلاعاتی را در حوزه تاریخ امپراتوری مغول در اختیار کاربران قرار می‌دهد:

<http://www.accd.edu/sac/history/history/home.htm>

جهت مطالعه تاریخ مغول در گروه تاریخ این کالج به سایت زیر تیز وارد شوید:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/empire.html>

در این صفحه، پیوند Introduction و یا اتصال به آدرس زیر، تاریخ مختصر قوم مغول را از دوره باستان شرح می‌دهد:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/intro.html>

همچنین پیوند «دولت‌های جانشین»^{۷۱} حاوی اطلاعاتی در زمینه

این مرکز هراز چندگاهی، نشست‌هایی را در حوزه تاریخ و فرهنگ مغولی برگزار می‌کند. آخرین اجلاس سالیانه این مرکز در تاریخ ۲۸ مارس ۲۰۰۳ در شهر نیویورک برگزار شده است.

پیوند study mongolia در این سایت، کاربران را با پژوهش‌های انجام شده و سایت‌های مربوط به تاریخ مغول آشنا می‌کند.

– مرکز مطالعاتی شمنی گولومت:

مرکز مطالعات شمنی گولومت^{۶۷} از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی فرهنگ و سنت‌شمنی می‌پردازد:

<http://www.geocities.com/RainForest/Vines/>

پس از ورود به این پایگاه، پیوند «ICI» به معرفی شمنیسم به ویژه در

منطقه سیبری می‌پردازد.

– دانشگاه کلگری:

گروهی از پژوهشگران و مورخین دانشگاه کلگری^{۶۸} در کانادا، پروردۀ تدوین تاریخ اسلام را از ابتدای سال ۱۶۰۰ م. انجام داده و آن را به صورت یک کتاب الکترونیکی از طریق آدرس زیر در سایت دانشگاه کلگری منتشر نموده‌اند:

http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/islam/

پس از ورود به این پروردۀ روی پیوند Begin Tutorial کلیک و یا به آدرس زیر وارد شوید تا بفهرست مباحث این کتاب در سمت راست صفحه آشنا شوید:

http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/

[islam/index2.html](http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/islam/index2.html)

تمدن بشری اشاره شده است. به نظر مؤلف، تمدن مغولی از دوره باستان به عنوان پلی بین غرب و شرق بوده، بنابراین مطالعه آن برای شناخت تمدن بشری ارزشمند است. آثار باستانی به دست آمده از پانصد هزار سال پیش در منطقه مغولستان، گواه این مطلب است.

دانشگاه ایالتی واشنگتن:

ریچارد هوکر^{۶۰}، پژوهشگر دانشگاه ایالتی واشنگتن، از طریق آدرس زیر در اینترنت، به معرفی تاریخ امپراتوری مغول پرداخته است:
<http://www.wsu.edu/~dee/CHEMPIRE/YUAN.HTM>
 در این سایت اطلاعاتی در زمینه مغولان، چنگیز خان، قوبیلای خان، فلسفه یوان، و سقوط یوان وجود دارد.

دانشگاه شیکاگو:

دانشگاه شیکاگو اخباری را از جدیدترین یافته های باستان شناسان در نزدیکی محل تولد چنگیز منشر کرده است. بخش خبررسانی دانشگاه شیکاگو از طریق آدرس اینترنتی زیر به نظر این مطالب می پردازد:

<http://www-news.uchicago.edu/releases/1/10817.khan.shtml>

دانشگاه تگزاس:

سایت اینترنتی کتابخانه دانشگاه تگزاس در امریکا، از طریق آدرس زیر، خدمات علمی رابه کاربران ارائه می دهد:

<http://www.lib.utexas.edu>

مجموعه نقشه های تاریخی در پایگاه اینترنتی این دانشگاه، شهرت جهانی دارد. آدرس زیر محققان را به بخش نقشه های تاریخی کشور چین که در کتابخانه دانشگاه تگزاس نگه داری می شود، هدایت می کند:

http://www.lib.utexas.edu/maps/historical/history_china.html

با انتخاب پیوند «حکومت مغولان ۱۳۰۵-۱۴۰۵ م»^{۶۱} می توان به نقشه امپراتوری مغول که توسط ویلیام شفرد^{۶۲} در ۱۹۲۳ م ترسیم شده، دسترسی پیدا کرد.

دانشگاه کارولینای شرقی:

سایت اینترنتی دانشگاه کارولینای شرقی^{۶۳} در امریکا از طریق آدرس زیر به معرفی واقع نگاری مختصر تاریخ مغول و سلسله یوان پرداخته است:

<http://core.ecu.edu/hist/tuckerjo/fe-twelve.htm>

دانشگاه مریلند:

حکومت مغولان بر چین یکی از ادوار مهم تاریخ این کشور است. این واقعه از سال ۱۲۷۹ م و با تأسیس سلسه یوان توسط قوبیلای آغاز و تا سال ۱۳۶۸ م. تداوم یافت. سایت اینترنتی دانشگاه مریلند^{۶۴} از طریق آدرس زیر اقدام به معرفی تاریخ چین نموده است:

<http://www-chaos.umd.edu/history/toc.html>

پس از ورود به این آدرس پیوند mongolian interlude به تاریخ حکومت مغولان بر چین اشاره می کند.

پی نوشت ها:

1. per Inge Oestmoen

سلسله یوان در چین - اردوی زرین - جهان گردان و سفرنامه های آنان و امپراتوری تیموری است.

چنانچه قصد داردید با کتاب تاریخ مغولان تألیف پلانوکارپنی در این پایگاه آشنا شوید به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/states5a.html>

از طریق ورود به آدرس زیر نیز می توان با دیدگاه های پژوهشگران متعددی در زمینه تاریخ مغول آشنا شد:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/scholar.html>

در این بخش محققین با سؤالاتی در این حوزه آشنا شده و پاسخ آنها را از زبان پژوهشگران و مغول شناسان مشهور جهان دریافت خواهند کرد. در میان این مغول شناسان می توان به دیوید موگان^{۶۵}، پراسنستیت دورا^{۶۶}، جرج بنتلی^{۶۷}، آن استولو^{۶۸}، استفان تاتاکا^{۶۹}، دان کنندی^{۷۰}، روگر لوئیس^{۷۱} و مارگارت استروبل^{۷۲}، اشاره کرد. دکتر دیوید موگان، استاد تاریخ و مطالعات مذهبی دانشگاه ویسکانسین^{۷۳} به سوالات زیر پاسخ می دهد:

۱- چه تحولی در طی پانزده سال پژوهش در حوزه تاریخ مغول، ایجاد شده است؟

۲- جایگاه زن در امپراتوری مغول چگونه بود؟

دانشگاه کالیفرنیا:

مجموعه ای از نقشه های تاریخی مربوط به ژاپن، چین و مغولستان از طریق آدرس اینترنتی زیر در سایت دانشگاه کالیفرنیا سانتا کروز^{۷۴} نگهداری می شود:

<http://ic.ucsc.edu/~naso/hist159a/maps.htm>

با انتخاب پیوند «امپراتوری مغول» تصویر نقشه تاریخی امپراتوری مغول دریافت می شود.

دانشگاه ایندیانا:

سایت اینترنتی دانشگاه ایندیانا در امریکا از طریق آدرس زیر به معرفی مختصر و قایع امپراتوری مغول و همچنین ارائه نقشه این امپراتوری پرداخته است:

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/mong/empire.htm>

سورنگوین بادال^{۷۵}، هم متنی را با عنوان «مقدمه ای به تاریخ مغول» تدوین کرده که این متن در سایت دانشگاه ایندیانا در امریکا قرار گرفته و از طریق آدرس زیر قابل دسترس است:

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/mong/history.htm>

در این متن ضمن اشاره به اهمیت قبایل مغول، به عنوان نخستین قبایل چادرنشینی که قادر به تشکیل یک امپراتوری شدند، ریشه های تاریخی قوم مغول از دوره باستان به ویژه هون ها، تشریح شده است.

همچنین از طریق ورود به آدرس زیر در همین پایگاه، می توان با تحقیقی پیرامون «میراث فرهنگی مغول»^{۷۶} که توسط بودوین بیار^{۷۷} تدوین شده، آشنا شد.

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/mong/heritage.htm>

در این نوشته از اهمیت فرهنگی و تاریخی مغول در رشد

46. King mu Wang
 47. Jahn plano carpini
 48. William Rubruk
 49. Hayton
 50. K.Gandsaketsi
 51. chang te
 52. Niccol
 53. maffeo polo
 54. Center for the study of Eurasian Nomads
 55. The mongol- American cultural Association
 56. Sanj Altan
 57. Center for East Asian studies
 58. Henry G.Schwarz
 59. Martha Avery
 60. Todd cornell
 61. Sechin Jagchid
 62. C.Finch
 63. larry moses
 64. Stephen A.Halkovic
 65. American center for mongolian studies
 66. charles C.krusekopf
 67. Golomt center for shamanist studies
 68. university of calgary
 69. The mongol Invasions
 70. San Antonio college
 71. success or states
 72. David Morgan
 73. prasenjit Duara
 74. Jerry H.Bently
 75. Ann Stoler
 76. Stephan Tanaka
 77. Dane Kennedy
 78. Roger Louis
 79. Margaret Strobel
 80. University of wiscon sin
 81. University of california-santa cruz
 82. surenguin Badral
 83. cultural heritage mongolia
 84. Bovdon Bayar
 85. Richard Hooker
 86. Mongol Dominions 1300-1405
 87. William R.Shepherd
 88. East carolina university
 89. University of maryland
 2. Lord Martin aus Brandenburg
 3. morris Rossabi
 4. Travel China Guide
 5. Mongol Restoration union
 6. Erdenedalai choinkhor
 7. Carolin Humphrey
 8. Sagaalgan
 9. Aado Lintrop
 10. Mihaly Hoppal
 11. Jangar
 12. The Provincial museum of Alberta
 13. Funerary artifacts
 14. Military hardware
 15. personal adornment
 16. Furnishings
 17. Matt Flynn
 18. Andrew Schouten
 19. David Eakin
 20. Fred Zarra
 21. Teaching Materials
 22. Melvyn C.Goldstein
 23. Cynthia m.Beall
 24. Jean Johnson
 25. James Chambers
 26. Introduction to the Art of Mongolia
 27. Terese Tse Bartholomew
 28. Glossary of Mongol Terms
 29. Altan uruk
 30. Y Urt
 31. Catriona macpherson
 32. map of the mongol Empire 1227
 33. mongol history and chronology from ancient times
 34. per Inge Oestmoen
 35. mari Elspeth nic Bryan
 36. Henry H.Howorth
 37. Bruce pannier
 38. korean history project
 39. Free Essays students
 40. library of congress
 41. Federal Research Division
 42. Mongolian Interlude
 43. silkroad foundation Homepage
 44. prof. Daniel waugh
 45. Adela lee